

TYPES OF FORMING WORDS.

Rasulov Zubaydullo Izomovich

f.f.d (DSc)

Bafayeva Shakhnoza Bakayevna

Master of the Department of English Linguistics of BSU; email:

shaxnozabafayeva436@gmail.com; Tel: 998934552858

Annotation: *This article discusses about the basic peculiarities of Word formation. It covers types of forming words. Affixation, conversion, abbreviation, composition.*

Key words: *word formation, affixes, prefixes, suffixes conversion, abbreviation, composition.*

ТИПЫ ОБРАЗОВАНИЯ СЛОВ

Расулов Зубайдулло Изомович

ф.ф.д (DSc)

Бафаева Шахноза Бакаевна

магистр кафедры английского языкознания БГУ; email:

shaxnozabafayeva436@gmail.com ; Tel: 998934552858

Аннотация: *В данной статье рассматриваются основные особенности словообразования. Он охватывает типы образования слов. Аффиксация, конверсия, аббревиатура, состав.*

Ключевые слова: *словообразование, аффиксы, префиксы, суффиксальная конверсия, аббревиатура, состав.*

SO'Z YASASH TURLARI.

Rasulov Zubaydullo Izomovich

f.f.d (DSc)

Bafayeva Shaxnoza Bakayevna

BDU Ingliz tilshunosligi kafedrasi magistranti; ; shaxnozabafayeva436@gmail.com

; Tel: 998934552858

Annotatsiya: *Ushbu maqolada so'z yaratishning asosiy xususiyatlari haqida so'z boradi. U so'z yasash turlarini qamrab oladi. Affiksatsiya, konvertatsiya, qisqartmalar, kompozitsiya.*

Tayanch so'zlar: *so'z yasalishi, affikslar, old qo'shimchalar, qo'shimchalarning o'zgarishi, qisqartmalar, kompozitsiya.*

Hozirgi tilshunoslikning⁴² dolzarb masalalaridan biri so'z yasashdir. Chunki bu hali o'zining murakkabligini yo'qotmagan munozarali bahs. So'z⁴³ yasalishi tilda yangi leksik birliklar yaratish imkoniyatlari va materiallariga asoslanadi. So'z yasash - bu til lug'atining tuzilishi, uni doimiy ravishda boyitish uchun xizmat qiladi. Bizga ma'lumki, har bir tilning so'z yasash xususiyatlarida o'ziga xos lisoniy tuzilmasi mavjud bo'lib, ularni o'rganish til taraqqiyoti bilan hamohang bo'lib, diaxronik davrlar nuqtai nazaridan hamisha dolzarb masala bo'lib kelgan. Shunday qilib, ingliz tilidagi so'z yasashning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish tilshunoslikda juda muhim rol o'ynaydi.

Tarixdan ma'lumki, so'z yasalishi oddiydek tuyulishi mumkin, lekin u tilshunoslikdan, chunki ob'ekt va predmet tahlilining mohiyati nihoyatda xilma-xil, barcha sohalardagi eng murakkab hodisadir. Smirnitkiu, I.V kabi olimlar. Arnold, T.I. Arbekova leksikologiyaga so'z yasash hodisasini kiritdi. So'z yasalishi tilshunoslikda leksikologiyada muhim ahamiyatga ega. Chunki bu tilning leksik tarkibini fonetika bilan va grammatikaga yaqin o'rganadigan fan. Zamonaviy ingliz tilida so'z yasashning ikki turi mavjud, birinchi usul samarali. Aytishlaricha, bu usullar bugungi kunda ham qo'llaniladi va yangi so'zlarni yaratadi va quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- 1) affikslar (affiksatsiya) yordamida;
- 2) konvertatsiya qilish;
- 3) qisqartma (qisqartma);
- 4) kompozitsiya (so'z yoki asos qo'shish orqali).

So'zlarni shakllantirish uchun affikslardan foydalanish ingliz tilining uzoq tarixida eng ko'p qo'llaniladigan samarali usuldir. Affiksatsiyaning⁴⁴ ikki turi mavjud: old qo'shimcha va qo'shimcha.

Prefikslar⁴⁵ - so'zning old qismiga qo'shiladigan qo'shimchalar. Tildagi prefiks hodisasi ko'proq fe'llarga xosdir. Prefikslar ham so'zlarning ikkala toifasiga ham, funktsiyalarga ham qo'shilishi mumkin bo'lgan mustaqil so'zlardir.

Turi, kelib chiqishi va mahsuldorligiga qarab bir necha turlari mavjud.

1. Ingliz tilida qo'shimchalar so'zning qaysi so'z turkumiga mansubligiga qarab (bu yerda qo'shimchalar bir so'z turkumidan ikkinchi so'z turkumiga ishora qiladi) quyidagi guruhlariga bo'linadi:

- 1) ⁴⁶horse-making suffixes: -er (fight - fighter),
- 2) adjectives - able (eat - eatable), -less (symptomless) ;
- 3) verb affixes: -ize (computerize), -ify (micrify);
- 4) suffixes: -ly (slowly), -ward (tableward);
- 5) number-forming suffixes: teen (fourteen), -ty (sixty).

⁴² Бортничук Е.Н. Словообразование в современном английском языке. – Киев: Высш. шк., 1988.

⁴³ <http://www.wikipedia.org>.

⁴⁴ Adams. A brief synchronic account of English word formation process.2001

⁴⁵ <http://www.Ziyonet.uz>

⁴⁶ English Thesaurus Dictionaries: Oxford, Cambridge and Collins Cobuild dictionaries. 2011.

2. Semantika nuqtai nazaridan ingliz tilidagi qo'shimchalar quyidagicha quyidagicha tasniflanadi:

- a) the executor of the action: -er experimenter;
- b) nation⁴⁷: -ian (russian), -ese (Chinese), -sh (English);
- d) collectivity: -ry (peasantry), -ship (friendship), -ate (literate);
- e) reduction: -ie (horsie), -let (booklet), -ette (kitchenette);
- f) quality: -ness (hopelessness), -ity (answerability);

3. O'zakning ayrim leksik-semantik xususiyatlariga

Qo'shiladigan qo'shimchalar quyidagilarga bo'linadi:

- a) suffixes to the verb: -er (commuter), -ing (suffering), -able (flyable), -ment (involvement), -ation (computerization);
- b) suffixes to the noun: -less (smogless), -ful (roomful);
- d) adjectives: -en (weaken), -ly (pinkly), -ish (longish),

4. Qo'shimchalar kelib chiqishiga ko'ra quyidagi guruhlarga bo'linadi.

a) national (belonging to Germanic languages), -er, -ful, -less, -ly; b) for Roman languages: -tion, -ment, -able, -eer; d) Greek: -ist, -ism, -ize; e) Russian language - nickname.

5. Qo'shimchalarni mahsuldorligiga ko'ra quyidagi guruhlarga bo'lish mumkin.

- a) productive: -er, -ize, -ly, -ness; b) semi-productive: -eer, -ette, -ward;
- d) unproductive: -ard (drunkard), -th (length).

Konversiya inglizcha so'z yasash tizimining o'ziga xos xususiyati hisoblanadi. Konversiya so'zi birinchi marta 1891 yilda Genri Svit tomonidan nashr etilgan "konversiya" so'zidan olingan. Olimlar⁴⁸ konvertatsiya haqida turli fikrlarni ilgari surdilar. Masalan, professor A.I. Smirnitkiy konversiyani so'z yasashning morfologik usuli deb atagan. Bunda paradigma bir so'z turkumidan ikkinchisiga o'tadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.Бортничук Е.Н. Словообразование в современном английском языке. – Киев: Высш. шк., 1988.
- 2.Adams. A brief synchronic account of English word formation process.2001
- 3.English Thesaurus Dictionaries: Oxford, Cambridge and Collins Cobuild dictionaries. 2011.
- 4.New Oxford Dictionary of English. Oxford University Press Inc., – N.Y., 1998, 2001.
5. Henry Sweet. New English grammar ,Stevenson, 1988.

INTERNET SYTES:

- 6.<http://www.wikipedia.org>.

⁴⁷ New Oxford Dictionary of English. Oxford University Press Inc., – N.Y., 1998, 2001.

⁴⁸ Henry Sweet. New English grammar ,Stevenson, 1988.

7. [http: // www. Ziyonet.uz](http://www.Ziyonet.uz)